

Hores amargues

Dos fronts han sacsejat aquestes darreres setmanes l'independentisme polític a Catalunya. En primer lloc, la pròpia incapacitat. La impotència a l'hora de pactar uns pressupostos compartits –els del 2016– que haurien permès mantenir el denominat “full de ruta”. Una estratègia que hauria de portar aquestes forces a aprovar al Parlament les tres lleis denominades “de desconnexió” i a declarar un estat de “semiindependència” que deixaria enrere quasi quatre dècades de règim autonòmic. Les enormes diferències que separen Junts pel Sí i la CUP i l'enorme desconfiança que sent l'esquerra “anticapitalista” per l'esquerra i la dreta “capitalistes” ho han impedit. Hi ha un altre element que fa encara més aspra la costera amunt: una certa sensació, mai confessada obertament del tot, que el 48 per cent d'electors que es van decantar per les dues opcions en les darreres eleccions al Parlament no permeten mantenir la intenció. No és estrany, per tant –tot i que sovint encara desconcerta més l'electorat independentista– que apareguen noves fórmules intermèdies i compensatòries que permeten fixar nous objectius: com ara el referèndum, encara ambigu en el plantejament, que ha proposat l'Assemblea Nacional Catalana. Una entitat, per cert, socarrada per les pugnes partidistes que han infectat les seues pròpies eleccions.

En segon lloc, l'independentisme ha xocat contra una altra realitat “nacional”. L'espanyola, que en diferents graus, també impregna la societat catalana. El resultat de les darreres eleccions “generals” ha provocat noves dinàmiques i noves necessitats. I un enorme interès pel que pugui passar a Espanya. Les an-

VICENT
SANÇHIS

tigues consignes sobiranistes que proclamaven ben alt el desinterès respecte a una realitat “de la qual ens estem separant” s'han difuminat. És ben constatable que una part molt important dels catalans se senten implicats en la governabilitat d'Espanya. Ni que siga per contribuir a triar un govern que permeti “el canvi” i deixar de costat per uns quants anys l'hegemonia del Partit Popular. Això afavoreix el vell vot dual. El vot que fa anys es decantava per Pasqual Maragall, Jordi Pujol o Felipe González segons la votació de què es tractava. Hi ha electors catalans que són capaços ara de votar Ada Colau a l'Ajuntament de Barcelona, Junts pel Sí o la CUP al Parlament català i Pablo Iglesias –en la figura de Xavier Domènech– en les eleccions al Parlament espanyol. No hi troben cap contradicció. I se'n senten

ben pagats. Encara hi ha creuaments més inversemblants i contradictoris. Perquè no hi ha actituds polítiques pures i coherents més enllà de les estrictes militàncies. I sovint ni això.

La clau de sol espanyol, doncs, marca la pauta en l'actual partitura electoral. El debat entre els quatre candidats a presidir el Govern espanyol, que va ser transmès en directe per cinc cadenes televisives generalistes i cinc més d'autonòmiques, va ser seguit a Espanya pel 51 per cent de l'audiència. Una xifra que rivalitza de manera solvent amb les que exhibeixen els partits de la selecció espanyola a l'Eurocopa. Però Catalunya no en va ser una excepció radical. L'audiència al Principat va arribar al 43 per cent. Hi ha dues realitats, és cert, la catalana i l'espanyola, però en segons quines circumstàncies no són tan diferents com alguns –molts– voldrien. Les alternatives i la resistència que hi van oposar Esquerra Republicana i Convergència Democràtica, exclosos del debat, van constatar-ne, amargament, la pròpia impotència. Alguns dirigents republicans van muntar una paradeta lamentable. Un *streaming* amb cervesa i crispetes que feia vergonya de veure. Els candidats Gabriel Rufián i Joan Tardà, la secretària general del partit, Marta Rovira, l'aspirant a senador Santiago Vidal i el conseller de Salut, Antoni Comín, van perpetrar una comedia familiar que recordava l'hotel Fawlty del començament de TV3. Pel que fa als convergents, el candidat Francesc Homs va intentar enramar una piulada sobre el seu processament al Suprem arran de la consulta que va rebotar com una pedra plana sobre el riu.

Potser aquest ha estat l'episodi que més bé reflecteix les penes i treballs dels equips independentistes per su-
rar en l'onada unionista. També a

→ Catalunya el debat polític aquests dies deixa molt poc oxigen al fet diferencial. L'atenció de la majoria dels mitjans se centra en la pugna per la presidència del Govern espanyol, en els pactes que es derivaran dels resultats de les eleccions i en els quatre partits que es barallen una altra vegada pel pastís. La realitat catalana és una altra, és cert. Hi ha lloc, encara ara, per a les propostes –i les bregues– de Convergència i Esquerra, el PP no ha aconseguit bipolaritzar la campanya com ha fet a Espanya entre ell i Podemos, i les filigranes a la vora del barranc que fa la CUP, que no s'hi presenta, també hi tenen lloc. Però la dinàmica, els neguits, els interrogants i l'atenció s'assemblen molt també als que atrauen l'atenció de l'opinió pública espanyola.

Són aquestes, doncs, hores amargues per a l'independentisme català. L'únic avantatge que haurien obtingut Convergència i Esquerra de no anar a la seua i acudir amb sigles separades a les eleccions hauria estat que almenys haurien guanyat. La nit electoral no hauria estat, de nou, Xavier Domènech qui s'haguera proclamat guanyador i Pablo Iglesias ja no hauria pogut afirmar, amb la intensitat amb què ho va fer durant el debat televisiu, que "Nosaltres som els únics que han guanyat els independentistes". Això hauria estat molt, però no hauria estat prou. Perquè, a l'hora del recompte total, els vots de l'opció independentista unitària no haurien superat, ni de bon tros, les de totes les altres candidatures. No debades Albert Rivera s'ha permès declarar que aquestes eleccions haurien de ser considerades "plebiscitàries". Òbviament, cadascú marca els plebiscits allà on li interessa. Amb tot a favor.

No ha estat possible una candidatura independentista única, que hauria saltat a la recta electoral com a cavall guanyador i els tres partits que se'n proclamen tenen estratègies separades que –ai!– els enfronten. Convergència Democràtica, per exemple, s'hi juga l'estabilitat. Fins i tot una certa supervivència. Els dirigents del partit que lidera

Artur Mas han arribat a la conclusió que la dinàmica unitària del denominat procés sobiranista els ha perjudicat molt. La darrera intenció dels convergents s'ha diluït en un Govern en què els valors d'Esquerra Republicana s'han fet més visibles. Hegemònics. Hi han contribuït la decantació de la majoria dels diputats independents, que han acabat confosos en les files republicanes, i la necessitat d'arribar a acords amb la CUP per assegurar-se el suport parlamentari. Hi ha una part de l'electorat "de sempre" convergent que no sap on són els seus, que no se senten còmodes entre tanta declaració "de progrés". Aquest desconcert fomenta, a parer dels dirigents de CDC, la confusió, l'absentisme i l'abstenció. Perquè al procés sobiranista, a més de pàtria, també hi ha ideologia. I la ideologia dominant ara a Catalunya no afavoreix precisament Convergència. Per això Francesc Homs ha desplegat una campanya amb

rivals a abatir que no són exactament el PP ni Ciutadans, sinó la CUP, En Comú Podem i, de tard en tard, també Esquerra. La intenció d'Homs és evident: reivindicar amb orgull l'ànima convergent, la moderació, la centralitat política, inquieta davant la superioritat moral d'una esquerra que ha convertit el seu pensament en hegemònic arran del procés. D'aquesta manera, el dirigent convergent aspira a no ofegar-se en les xifres que li auguren les pitjors enquestes: cinc o sis diputats.

En el front republicà hi ha molta inquietud en el procés, un desassossec evident també pel que fa a la suma dels vots unionistes en aquestes eleccions, però molta més tranquil·litat pel que fa a les pròpies. Els dirigents d'Esquerra consideren, més o menys confiats, que l'èxit del tàndem Rufián-Tardà es repetirà. Que tenen garantits els nou diputats que van obtenir en les passades eleccions. I que la marea de Podemos, a qui

HI HA DUES REALITATS, ÉS CERT, LA CATALANA I L'ESPANYOLA, PERÒ EN SEGONS QUÈ NO SÓN TAN DIFERENTS COM ALGUNS –MOLTS– VOLDRIEN

ELS DIRIGENTS CONVERGENTS HAN ARRIBAT A LA CONCLUSIÓ QUE LA DINÀMICA UNITÀRIA DEL PROCÉS ELS HA DEBILITAT MOLT

REPETINT ELS RESULTATS DEL 20 DE DESEMBRE ELS DIRIGENTS D'ESQUERRA CONSIDEREN QUE JA EN TENEN PROU

les enquestes donen molt millor resultat a Catalunya, no els afectarà. Repetint resultats els republicans ja fan. Tenen clar, a més, que les noves eleccions espanyoles els confirmaran l'hegemonia... L'hegemonia sobre Convergència. Mantenen totes les desconfiances sobre els convergents. Consideren que el partit que lidera Artur Mas ha perdut la fe en el procés, en la possibilitat d'arribar al final del full de ruta en aquesta legislatura, i han arribat a la conclusió que superar Convergència en vots també en aquestes eleccions, per molt espanyoles

que siguin, els garanteix el control de la situació. En privat, es queixen de l'actitud de Francesc Homs. Li retrauen que els ataque constantment i addueixen que ells no han llançat ni una sola crítica ni als convergents ni al president de la Generalitat. Potser per "lleialtat", com remarquen. O potser perquè se senten més segurs...

Més enllà de tot això hi ha la CUP. Com ha fet sempre i fins ara, l'esquerra anticapitalista se'n fot, de les eleccions espanyoles. No les consideren i no volen saber-ne res. Són l'única for-

ça política catalana que viu instal·lada en la pròpia realitat. Una realitat dual i contradictòria a un altre nivell. Perquè el sector més "dur" ha forçat un rebuig als pressupostos que no ha agradat als "crítics". I ara els crítics han somogut el partit i han imposat uns nous criteris a l'hora de prendre les decisions. El dia 27 a la CUP no hi haurà interès en els resultats de les eleccions espanyoles. Només en el propi melic. Ben alterat aquests dies.

Periodista i director d'EL TEMPS